

prima instanță, Judecătoria Anenii-Noi, sediul Central (jud. M. Chiperi)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Anton, M. Moraru)

DECIZIE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Cătănoi Sergiu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cătănoi Sergiu
împotriva Lidiei Bolea, Bolea Sorin și Bolea Gheorghe, intervenient accesoriu Nastas
Serafim cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în urma accidentului rutier,
încasarea penalității legale și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 10 decembrie 2013, Cătănoi Sergiu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva CIA “Asito”, Lidiei Bolea, Bolea Sorin și Bolea Gheorghe, intervenient
accesoriu Nastas Serafim cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat
în urma accidentului rutier, încasarea penalității legale și compensarea cheltuielilor
de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 14 aprilie 2013, pe traseul Chișinău-
Anenii Noi, în apropierea or. Sîngera, mun. Chișinău a avut loc accidentul rutier cu
implicarea autovehiculului de model Nisan X Trail cu n/î XXXXX, condus de
minorul Bolea Sorin, proprietar - Nastas Serafim și automobilul Honda CR-V n/î
XXXXX, condus de Perciun Iurie, proprietar Tudosan Valentin, posesor Cătănoi
Sergiu.

A indicat reclamantul că vinovat de producerea accidentului rutier a fost
recunoscut Bolea Sorin, care la acel moment era minor și în privința căruia la 14 mai
2013 a fost emisă ordonanța procurorului mun. Chișinău potrivit căreia s-a dispus
începerea urmăririi penale în baza art. 264 alin.(1) Cod penal.

A susținut reclamantul că, s-a adresat la Compania de asigurări „Asito” SA cu
cerința de a deschide un dosar de daune și respectiv achitarea despăgubirii de
asigurare, dar a primit refuz dat fiind că nu este cunoscut vinovatul accidentului rutier
nominalizat.

A relatat că ulterior a prezentat companiei de asigurare ordonanța de începere a urmăririi penale în privința lui Bolea Sorin, autorul prejudiciului, primind răspunsul nr. 04-200 din 11 mai 2013, potrivit căruia i s-a comunicat că accidentul de circulație din data de 14 aprilie 2013 a fost notificat de către persoana asigurată, fiind înregistrat sub nr. 130978, iar după prezentarea culpei utilizatorului autovehiculului de model Nisan X Trail cu n/î XXXXX cuprins în asigurarea RCA va purcede la regularizarea daunelor provocate în rezultatul accidentului nominalizat.

Astfel, a menționat că până în prezent nu are posibilitatea să repare bunul deteriorat, să se folosească de el, fapt ce îi creează incomodități.

A solicitat reclamantul încasarea din contul CIA "Asito" SA în beneficiul lui Cătănoi Sergiu a prejudiciului material în mărime de 83 713,7 lei, încasarea din contul Lidiei Bolea, persoana civilmente responsabilă în beneficiul lui Cătănoi Sergiu a prejudiciului moral în mărime de 5 000 de lei, încasarea penalității legale în mărime de 502 278 lei în temeiul art. 16 și 27 din Legea nr. 105 privind protecția consumatorilor și compensarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, la 25 februarie 2015, Cătănoi Sergiu a depus o cerere de concretizare a acțiunii prin care a solicitat încasarea din contul CIA "Asito" SA în beneficiul lui Cătănoi Sergiu a prejudiciului material în mărime de 54 577,86 de lei, costul materialelor necesare pentru recondiționarea automobilului în mărime de 5 515,71 de lei, valoarea manoperei în mărime de 23 494,13 lei, încasarea din contul Lidiei Bolea, persoana civilmente responsabilă în beneficiul lui Cătănoi Sergiu a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei, încasarea penalității legale în mărime de 501 526,20 de lei pentru perioada de întârziere septembrie-octombrie 2013 și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 27 ianuarie 2017, Cătănoi Sergiu a mai depus o cerere de concretizare a acțiunii potrivit căreia a solicitat încasarea din contul Lidiei Bolea, a lui Bolea Sorin și Bolea Gheorghe în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 65 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 5 000 de lei.

În vederea argumentării noilor cerințe a indicat că în rezultatul accidentului rutier din 14 aprilie 2013 ora 21.00 produs din vina lui Bolea Sorin i-a fost cauzat un prejudiciul moral exprimat prin suferințe fizice și psihice.

În acest sens, a indicat precum că i-au fost cauzate leziuni corporale medii, din care considerente a suferit un disconfort fizic, fiind nevoit să poarte ghips pe mâna dreaptă, fiind astfel și în imposibilitate să se prezinte și la serviciu.

Prin hotărârea din 14 februarie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Cătănoi Sergiu împotriva Lidiei Bolea, Bolea Sorin și Bolea Gheorghe, intervenient accesoriu Nastas Serafim cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în urma accidentului rutier, încasarea penalității legale și compensarea cheltuielilor de judecată și s-a încasat de la Bolea Sorin în beneficiul lui Cătănoi Sergiu prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 5 380 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă (f.d. 189, 192-194 verso, vol.II).

Prin decizia din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Bolea Sorin, reprezentat de avocatul Cebanaș Alexandru, s-a casat parțial hotărârea din 14 februarie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Cătănoi Sergiu împotriva lui Bolea Sorin cu privire la încasarea

prejudiciului moral cauzat în urma accidentului rutier, încasarea penalității legale și compensarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Actele cauzei denotă că, copia deciziei motivate din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces la 11 decembrie 2018 (f. d. 239, vol. II).

Astfel recursul declarat de Cătănoi Sergiu, la data de 04 februarie 2019, se consideră depus în termen.

În motivarea cererii de recurs, recurentul Cătănoi Sergiu, a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, o consideră neîntemeiată și ilegală, bazată pe o încălcare esențială a normelor de drept material, aplicare eronată a normelor de drept procedural și examinarea inefficientă a probelor prezentate.

Recurentul, a menționat că, instanța de apel contrar prevederilor legale, nu a constatat toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

De asemenea, recurentul a subliniat că, instanța de apel în mod eronat a interpretat prevederile art. 1422 din Codul Civil (în vigoare la data relevantă speței), privind repararea prejudiciului moral.

Prin încheierea din 24 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Cătănoi Sergiu, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Cătănoi Sergiu, urmează a fi admis, casată decizia din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cătănoi Sergiu împotriva Lidiei Bolea, Bolea Sorin și Bolea Gheorghe, intervenient accesoriu Nastas Serafim cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în urma accidentului rutier, încasarea penalității legale și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motivele.

În conformitate art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) - (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) Codul de procedură civilă, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că, Cătănoi Sergiu adresându-se cu prezenta acțiune în instanța de judecată a solicitat încasarea de la CIA "Asito" în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 83 713,7 lei, încasarea din contul Lidiei Bolea, persoana civilmente responsabilă în beneficiul lui Cătănoi Sergiu a prejudiciului moral în mărime de 5 000 de lei, încasarea penalității legale în mărime de 502 278 lei în temeiul art. 16 și 27 din Legea nr. 105 privind protecția consumatorilor și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 25 februarie 2015, Cătănoi Sergiu a depus o cerere de concretizare a acțiunii prin care a solicitat încasarea din contul CIA "Asito" SA în beneficiul lui Cătănoi Sergiu a prejudiciului material în mărime de 54 577,86 de lei, costul materialelor necesare pentru recondiționarea automobilului în mărime de 5 515,71 de lei, valoarea manoperei în mărime de 23 494,13 lei, încasarea din contul Lidiei Bolea, persoana civilmente responsabilă în beneficiul lui Cătănoi Sergiu a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei, încasarea penalității legale în mărime de 501 526,20 de lei pentru perioada de întârziere septembrie-octombrie 2013 și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 27 ianuarie 2017, Cătănoi Sergiu și-a concretizat din nou cerințele și a solicitat încasarea din contul Lidiei Bolea, a lui Bolea Sorin și Bolea Gheorghe în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 65 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 5 000 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Anenii Noi, prin hotărârea din 14 februarie 2018, a admis parțial acțiunea înaintată de Cătănoi Sergiu împotriva Lidiei Bolea, Bolea Sorin și Bolea Gheorghe, intervenient accesoriu Nastas Serafim cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în urma accidentului rutier, încasarea penalității legale și compensarea cheltuielilor de judecată și s-a încasat de la Bolea Sorin în beneficiul lui Cătănoi Sergiu prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 5 380 de lei. În rest, a respins acțiunea înaintată de Cătănoi Sergiu.

Verificând legalitatea actului de dispoziție adoptat de prima instanță, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a admis apelul declarat de Bolea Sorin, reprezentat de avocatul Cebanaș Alexandru, a casat integral hotărârea din 14 februarie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central și a emisă o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

Instanța de recurs menționează, însă, că analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Conform art. 267 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data relevantă speței), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 271 din Codul civil (în vigoare la data relevantă speței), acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Conform art. 272 din Codul civil (în vigoare la data relevantă speței), termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Conform art. 1422 alin. (1) și (2) din Codul civil (în vigoare la data relevantă speței), în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Colegiul relevă că, conform art. 267 alin. (2) din Codul civil (în vigoare la data relevantă speței), acțiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, recurentul Cătănoi Sergiu s-a conformat întocmai prevederilor legale și a înaintat acțiunea în termenul prevăzut de lege, Or, respingerea acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă în circumstanțele relevate afectează grav dreptul recurentului la un proces echitabil.

În același timp, se reține că, instanța de apel, respingând acțiunea ca fiind tardivă nu s-a pronunțat asupra fondului cauzei, bazându-se în exclusivitate doar pe faptul că, recurentul a omis termenul de adresare în judecată.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale ale litigiului dedus judecării.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Cătănoi Sergiu .

Se casează integral decizia din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cătănoi Sergiu împotriva Lidiei Bolea, Bolea Sorin și Bolea Gheorghe, intervenient accesoriu Nastas Serafim cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în urma accidentului rutier, încasarea penalității legale și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Oleg Sternioală

judcătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Galina Stratulat